

Mitigatieplan en Ecologisch werkprotocol Zwembad De Braak Gemeente Helmond

Projectnummer	269343
Datum	8 oktober 2020
Behandeld door	ODZOB - Albert Raaijmakers
Aanvrager	Gemeente Helmond
Status	Definitief

1. Aanleiding

In verband met de nieuwbouw van het zwembad op sportpark De Braak fase 2, zal de aanwezige bebouwing worden gesloopt en wordt de openbare ruimte rondom heringericht. Hiervoor zal tevens kap en nieuwe aanplant van houtopstanden plaatsvinden.

Om mogelijke effecten van dit voornemen op beschermde flora en fauna in beeld te brengen, is binnen de plangrens van dit project, een Vleermuisonderzoek uitgevoerd. Het resultaat van deze onderzoeken is, dat er zich in de te slopen bebouwing een verblijfplaats van de beschermde soort Gewone dwergvleermuis (paarverblijf) bevindt. Door de sloop gaat deze verblijfplaats verloren.

In een mitigatieplan dient te worden aangegeven met welke maatregelen dit verlies aan verblijfplaatsen wordt opgevangen. Deze mitigerende maatregelen zorgen ervoor, dat beschermde soorten ook na het verlies van deze verblijfplaatsen, in hun leefgebied kunnen blijven voortbestaan. Door uitvoering van deze maatregelen blijft de ecologische functionaliteit behouden. De uit te voeren mitigerende maatregelen dienen effectief bewezen maatregelen te zijn conform de kennisdocumenten. In dit geval het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.

In voorliggende document zijn de mitigerende maatregelen uitgewerkt. Omdat de maatregelen zijn vertaald naar de uitvoering, is dit document tevens het ecologisch werkprotocol.

2. Ontheffing of Gedragscode Wet natuurbescherming

Volgens de Wet natuurbescherming is het verboden om voortplantings- en rustplaatsen van beschermde soorten te beschadigen of te vernielen. Bij overtreding van deze verbodsbepaling geldt er een ontheffingsplicht. Een mitigatieplan maakt dan onderdeel uit van een ontheffingsaanvraag.

In de provincie Noord-Brabant is er als een bestaande verblijfplaats verdwijnt, geen sprake van het overtreden van het verbod en is een ontheffingsplicht niet aan de orde, indien:

- voorafgaand aan de activiteit ruim voldoende alternatieve verblijfplaatsen binnen het bestaande leefgebied zijn gerealiseerd;
- deze verblijven functioneel en geschikt zijn voor dezelfde functies als die zullen verdwijnen binnen hetzelfde leefgebied;
- er maatregelen worden genomen die voorkomen dat de oude en te verwijderen verblijven nog gebruikt kunnen worden, voordat de soorten hier (weer) gebruik van maken.

Er dient dan aantoonbaar worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Hiervoor wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld. Het mitigatieplan dient als basis voor dit ecologisch werkprotocol.

3. Voornemen

Het betreft de sloop van het Con Brio-pand aan de Braakse Bosdijk 2-4 te Helmond. Ook worden de bomen binnen het plangebied gekapt (zie bijlage 1). De sloop en kap is in het eerste kwartaal van 2021 voorzien.

Het gebouw en bomen maken plaats voor een nieuw zwembad. De nieuwbouw wordt natuurinclusief gerealiseerd. Hiervoor worden verblijfplaatsen voor gebouw bewonende soorten in het ontwerp geïntegreerd. De planning is dat het nieuwe zwembad medio 2023 in gebruik wordt genomen.

4. Aanwezige beschermde soorten en functies

Uit het Vleermuisonderzoek (Ecologica 2019) volgt de aanwezigheid van de volgende beschermde soorten en functies ter plaatse van het plangebied:

- één balts-paarverblijf van de Gewone dwergvleermuis: betreft een mannetje ergens in het gebouwdeel Braakse Bosdijk 4. De paarplaats is niet gevonden (de dieren wisselen namelijk regelmatig van plek), maar zal achter gat in een muur of in een ruimte onder de daktrim zijn;
- één jachtgebied van de Gewone dwergvleermuis: betreft foerageergebied rondom het te slopen gebouw waar regelmatig vleermuizen jagen.

Voor de locaties zie bijlage 2; voor de onderzoeksresultaten zie het onderzoeksrapport. In het vleermuisonderzoek zijn nog een aantal andere jachtgebieden van Gewone dwergvleermuis vastgesteld, maar deze worden niet geraakt door het voornemen.

Verder kunnen in de te kappen bomen nesten van vogels die niet-jaarrond beschermd zijn voor komen. Ingeval in deze nesten een broedgeval aanwezig is, zijn deze nesten beschermd totdat de jongen zijn uitgevlogen.

Er zijn geen essentiële vliegroutes van vleermuizen vastgesteld en ook geen zomer- of kraamverblijven, noch winterverblijven. Er zijn ook geen jaarrond beschermde netplaatsen van broedvogels (zoals Huismuis en Gierzwaluw) in het gebouw aanwezig.

5. Ingrepen en effecten

Door de sloop van het Con Brio gebouw, zal het paarverblijf van de Gewone dwergvleermuis verdwijnen. Doordat de bomen binnen het plangebied worden gekapt zal ook het daar geconstateerd jachtgebied verdwijnen. Ook verdwijnt daardoor nestgelegenheid voor vogels met niet-jaarrond beschermde nesten.

In de nieuwbouw worden verblijfplaatsen voor in ieder geval vleermuizen gerealiseerd (natuurinclusief). Daarbij zullen meer verblijfplaatsen worden gecreëerd dan in de huidige bebouwing voorhanden zijn.

Wat betreft het jachtgebied voor de Gewone dwergvleermuis en de nestgelegenheid voor vogels, kan gesteld worden, dat er nog voldoende leefgebied in de directe omgeving van het plangebied, aanwezig is.

Het effect is daarmee als tijdelijk en beperkt beoordeeld.

6. Mitigerende maatregelen

Uitgaande van de effectbeoordeling, zijn mitigerende maatregelen nodig ten behoeve van de paarverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis die verloren gaat. Deze maatregelen dienen

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

te worden uitgevoerd conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. Dit zijn allen bewezen mitigerende maatregelen. Daarbij gaat het om de volgende maatregelen:

1) Het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden buiten de kwetsbare periode

Voor de Gewone dwergvleermuis en de functie najaars/paarverblijf, is de kwetsbare periode half juli/augustus tot en met (half) oktober. Betekent dat de sloop in de periode november tot half juli zou kunnen plaatsvinden, maar bij voorkeur in april, buiten de paar- én zomerperiode.

2) Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden

Voor elke verblijfplaats die zijn functie niet meer kan vervullen, worden meerdere nieuwe alternatieve verblijfplaatsen gecreëerd, voor minimaal eenzelfde aantal gewone dwergvleermuizen en die dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke plaats. Hoe meer alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn, hoe groter de kans is dat minimaal één van deze geschikt gevonden wordt.

Voor de najaars-/paarverblijfplaats die verdwijnt, zijn inmiddels op meerdere plekken vleermuiskasten opgehangen/geplaatst (zie bijlage 3). In totaal zijn 4 kasten van het type VK WS 03 opgehangen.

Alle kasten bevinden zich binnen 100 m van de oorspronkelijke verblijfplaats en bieden verschillende microklimaten door hun windrichting. De kasten hangen op circa 3 m hoogte en hebben een vrije vliegruimte en aanvliegroute. Ook is er op deze locaties niet meer kunstlicht dan bij het oorspronkelijke verblijf en is de plek vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren.

De vleermuiskasten zijn op 27 augustus 2020 opgehangen. Dit is een jaar voor het paarseizoen 2021, zodat de vleermuizen kunnen wennen en de kasten gevonden kunnen worden.

3) Ongeschikt maken oorspronkelijke verblijfplaats

De aangetroffen najaars/paarverblijfplaats kan ongeschikt worden gemaakt, door de betreffende holte ruim voor of na de kwetsbare periode (half juli tot en met oktober) op te vullen/dicht te maken. In de laatste maand van de gewenningsperiode van de alternatieve kasten (zie bij 2), kan de oorspronkelijke verblijfplaats al ongeschikt worden gemaakt.

Om er zeker van te zijn dat er zich in het te slopen gebouw geheel geen vleermuizen meer bevinden, kan bij het slopen een bepaalde werkwijze worden gevolgd. De eerste stap daarin is om over de volledige hoogte van het gebouw, de hoeken te verwijderen. Hierdoor ontstaat in de spouw een flinke tocht en kan licht diep in de spouw doordringen. Daarbij dan ook de daktrim en boeiboorden verwijderen. Na een wachttijd van enkele dagen tot een week kan dan begonnen worden met de feitelijke sloop. Onder minder gunstige weersomstandigheden (lage temperatuur, neerslag of wind) heeft het wat langer nodig voordat de dieren het gebouw succesvol kunnen verlaten. Hoe gunstiger de weersomstandigheden bij de eerste stap, des te sneller kan met de feitelijke sloop worden begonnen.

4) Vermijden van lichtverstoring

Om verstoring van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden te voorkomen, wordt de hoeveelheid licht binnen het plangebied beperkt.

Tijdens de herinrichtingsfase gaat dit om bouwplaatsverlichting; na de oplevering van de nieuwbouw om de verlichting van het openbaar terrein/park en de wegen en paden rondom. Bouwplaatsverlichting wordt zodanig geplaatst dat deze de alternatieve verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied niet onnodig verlicht.

Voor de openbare verlichting rondom wordt een verlichtingsplan uitgewerkt waarbij het licht alleen daar komt waar het nodig is en op het moment dat dit nodig is. Inzet is dat daarbij

rekening wordt gehouden met de gevoeligheid van vleermuizen/vleermuisfuncties (zie ook bij 8. Natuurinclusief).

5) *Inschakelen gewone dwergvleermuisdeskundige*

Het voorbereiden en (laten) uitvoeren van de mitigerende maatregelen, vindt plaats onder begeleiding van een vleermuisdeskundige. In dit geval is dit de ecooloog van de gemeente Helmond.

Ook tijdens de sloop zelf wordt begeleiding nodig geacht. De werkwijze is als volgt:

- twee dagen voor de sloop gaat de ecooloog 's-ochtends vroeg kijken of en waar er nog vleermuizen het gebouw in kruipen;
- als er toch nog een verblijfplaats wordt aangetroffen, word een exclusion flap voor de inkruipopening gehangen, zodat de vleermuis er wel uit kan, maar niet meer in;
- op de dag van de sloop vindt zo nodig nogmaals een controle plaats en wordt er tijdens de sloop erop gelet dat conform de algemene zorgplicht wordt gehandeld. Dit ter beoordeling van de ecooloog op basis van een inschatting of er nog dieren kunnen zitten. Als er tijdens de sloop dieren worden aangetroffen, wordt het werk tijdelijk stilgelegd, zodat de dieren de tijd krijgen om weg te komen. In geen geval mogen de dieren worden gevangen en verplaatst. Zo nodig wordt een vermoedelijke verblijfplaats in het felle licht gezet en met handkracht opengebroken, zodat eventueel aanwezige dieren weg kunnen/zullen vliegen.

6) *Uitvoering conform ecologisch werkprotocol*

De mitigerende maatregelen dienen conform voorliggend mitigatieplan en ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd. Een kopie van het mitigatieplan/ecologisch werkprotocol moet op de slooplocatie aanwezig zijn en de inhoud moet bij de betrokken uitvoerders bekend zijn.

De mitigerende maatregelen moeten aantoonbaar volgens dit mitigatieplan/protocol worden uitgevoerd. Hiervoor dient op locatie een logboek bij te worden gehouden, waarin is aangegeven wanneer (datum/tijdstip) welke acties, waar, hoe en door wie zijn uitgevoerd.

7) *Monitoren effectiviteit alternatieve nestplaatsen*

De aangebrachte alternatieve vleermuiskasten, dienen door een vleermuisdeskundige te worden gemonitord op hun gebruik. In dit geval gebeurt dit door de ecooloog van de gemeente Helmond. De monitoring wordt uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol.

8) *Bomenkap buiten broedseizoen*

De bomenkap dient voor het broedseizoen, bij voorkeur in februari plaats te vinden.

7. Uitvoering mitigerende maatregelen

De sloop van het Con Brio gebouw is voorzien in het 1^e kwartaal 2021. Dit is buiten de kwetsbare periode van de Gewone dwergvleermuis. Dit betekent dat het bestaande najaars/paarverblijf voor de Gewone dwergvleermuis in 2020 nog in functie kan blijven.

Mitigerende maatregel	Uitvoering
Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden	is uitgevoerd (27 aug 2020)
Ongeschikt maken bestaande najaars/paarverblijf: - tochtig maken spouwmuren/verwijderen boeiboord - controle invliegers - controle aanwezigheid dieren	voorkeur april 2021, doch uiterlijk voor juli 2021 - uiterlijk 1 week voor feitelijke sloop (weer!) - 2 dagen voor sloop - tijdens sloop (indien nodig)
Vermijden lichtverstoring vleermuizen door bouwverlichting	tijdens sloop en bouw
Bomenkap	buiten broedseizoen, uiterlijk februari 2021
Monitoring effectiviteit alternatieve verblijfplaatsen	2x 2uur, met tenminste 20 dagen ertussen in periode 15 augustus tot 1 oktober 2021 en verder*
Ecologische begeleiding	bij voorbereiding en alle uitvoeringsmomenten

* voor details zie Vleermuisprotocol 2017

8. Natuurinclusief

Naast de mitigerende maatregelen die in het kader van de sloop worden uitgevoerd, worden er ook natuurinclusief maatregelen ingezet. Dat wil zeggen dat voor de Gewone dwergvleermuis, maar ook voor andere gebouw bewonende soorten, voorzieningen in de nieuwbouw worden geïntegreerd. De mitigerende maatregelen zijn tijdelijke voorzieningen; de natuurinclusief maatregelen zijn permanente voorzieningen. Welke, hoeveel en waar deze voorzieningen worden aangebracht, wordt momenteel nader uitgewerkt.

9. Staat van instandhouding

Van de Gewone dwergvleermuis is de landelijke en lokale staat van instandhouding als gunstig beoordeeld. Echter, net als voor andere gebouwbewonende vleermuissoorten, staat ook voor deze soort de kwaliteit van het voedselaanbod en van het aantal geschikte verblijfplaatsen onder druk. Dit laatste door het grote aantal na-isolatieprojecten van woningen, dat in Nederland in uitvoering is en nog op stapel staat en de trend van het dichten van gaten en kieren in gebouwen, alles in het kader van de energietransitie.

Het betreft in dit geval een ingreep met een tijdelijk effect op één paarverblijfplaats voor één of enkele individuen. Door de uitvoering van voornoemde mitigerende en natuurinclusieve maatregelen, worden meer tijdelijke én permanente verblijfplaatsen gecreëerd. Op grond hiervan is de verwachting dat de lokale en landelijke staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis door dit voornemen niet in het geding komt.

10. Alternatievenafweging

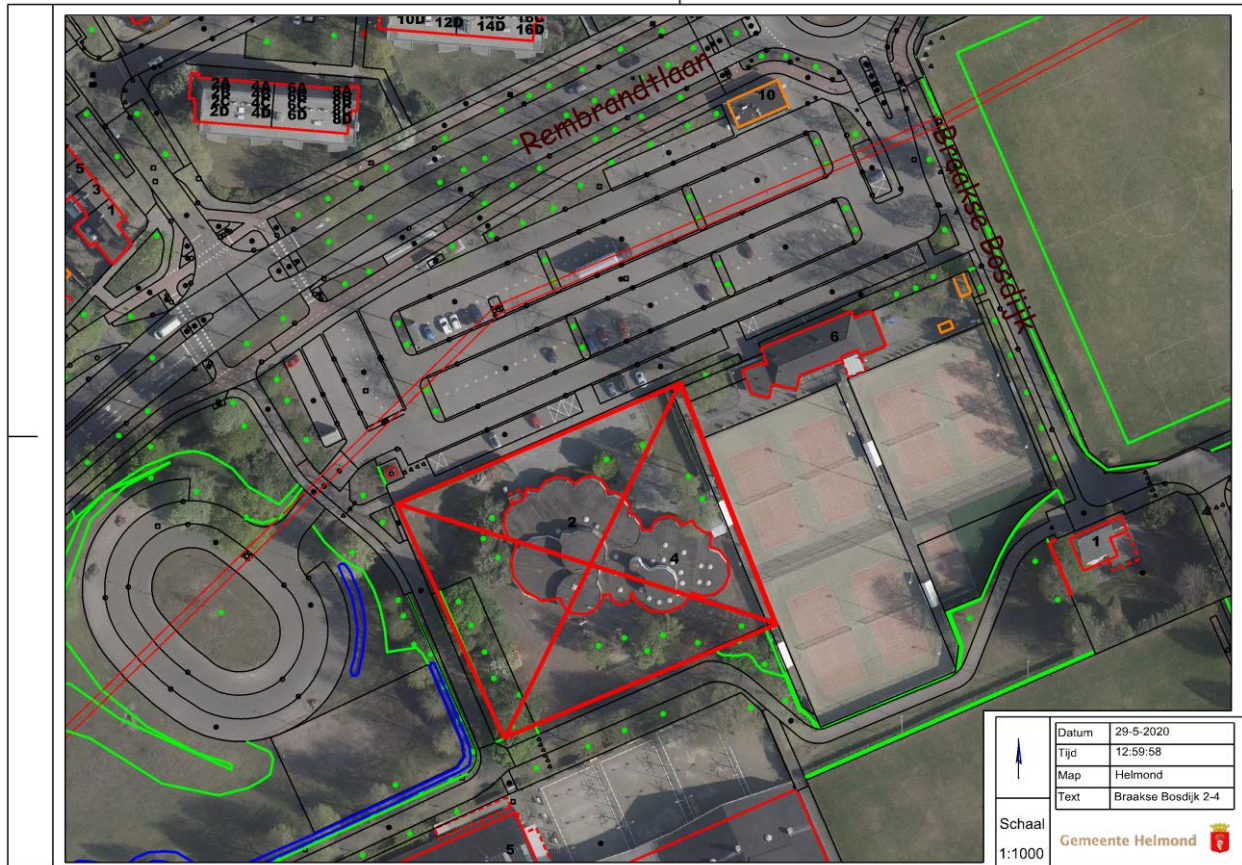
Het voornemen (nieuwbouw) en de ingreep (sloop) zijn locatie gebonden. Voor de locatie is een alternatievenafweging uitgevoerd. De sloop van de bestaande bebouwing is onvermijdelijk om de nieuwbouw en herinrichting mogelijk te maken. Alle te slopen bebouwing is gedateerd en voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd (gebruiksfuncties, energie, logistiek). De conclusie is dan ook dat geen redelijke alternatieven mogelijk zijn.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

BIJLAGE 1 PLANGEBIED

Begrenzing plangebied nieuwe zwembad met het te slopen Con Brio-gebouw en de te kappen bomen.

BIJLAGE 2 RESULTATEN VLEERMUISONDERZOEK

Onderzoeksgebied vleermuisonderzoek en onderzoeksresultaten: paarplaats (gele ster) en jachtgebieden van Gewone dwergvleermuis (gele ovaal)

Gebouwdeel met paarverblijf Gewone dwergvleermuis (ergens binnen rode ovaal)

BIJLAGE 3 LOCATIES ALTERNATIEVE VLEERMUISVERBLIJVEN

Locaties van de 4 vleermuiskasten die zijn opgehangen ter vervanging van het paarverblijf, dat door de sloop van het Con Brio-gebouw, verdwijnt

